

Бостан ауылы
Қарақұдық орта мектебі

Математика

6сынып

Мұғалім: З.Н.Шарбосина

Үй тапсырмасын сұрау

1. Жүйенің әрбір теңдеуін бір мезетте тура санды теңдікке айналдыратын сандар жұбы қалай аталады?

Үй тапсырмасын сұрау

1. Жүйенің әрбір теңдеуін бір мезетте тура санды теңдікке айналдыратын сандар жұбы

екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімі деп аталады

Үй тапсырмасын сұрау

2. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін шешу дегеніміз не?

Үй тапсырмасын сұрау

*2. Екі айнымалысы бар сызықтық
теңдеулер жүйесін шешу дегеніміз -
оның барлық шешімін табу.*

Үй тапсырмасын сұрау

3. Егер екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің барлық шешімдері бірдей болса, онда жүйелер қалай аталады?

Үй тапсырмасын сұрау

*3. Егер екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің барлық шешімдері бірдей болса, онда жүйелер **мәндес** деп аталады.*

Сабақтың мақсаты:

Білімділік: Теңдеулер жүйесін қосу тәсілімен шешіп үйрету. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеуді алгебралық қосу тәсілімен шығару алгоритмін меңгерту.

Тәрбиелік: Туған жердің табиғатын аялауға, өз халқының ауыз әдебиетін, қолөнерін сүйеге, құрметтеуге, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Дамытушылық: Пәнаралық байланыс арқылы оқушылардың білімдерін жан-жақты дамытып, пәнге деген қызығушылығын арттыру. Ертегі есеп арқылы ой-өрістерін, қазақтың құрақ құрау өнерін математика пәніне кіріктіру арқылы логикалық ойлау қабілеттерін дамыту.

Жаңа сабақ.

$$\begin{cases} x+2y-5=0 \\ 3x-2y+17=0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 4x+7y-26=0, \\ 3x-8y+7=0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 8x+13y-73=0, \\ 8x-12y+52=0 \end{cases}$$

Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеуді алгебралық қосу тәсілімен шығару алгоритмі:

- 1) Егер қандай да бір айнымалыға байланысты коэффициенттері қарама-қарсы сан болмаса, онда әрбір теңдеудің (бір теңдеудің) екі жақ бөлігін бір айнымалыға байланысты коэффициенттердің таңбасы қарама-қарсы болатындай сандарға (санға) көбейтеді;**
- 2) Шыққан теңдеулердің сол және оң жақтарын қосады;**
- 3) Нәтижесінде шыққан бір айнымалысы бар теңдеу шешіледі;**
- 4) Табылған айнымалының мәнін жүйенің бір теңдеуіне қойып, екінші айнымалының мәнін есептейді;**
- 5) Жүйенің шешімі жазылады.**

Оқулықпен жұмыс

№ 1265

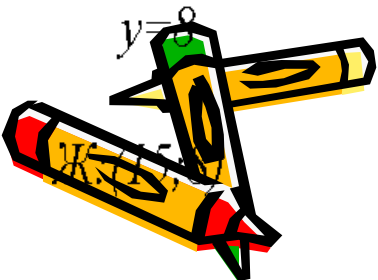

1қатар

$$\begin{array}{l} 1) \mid x+y=14 \\ \mid \underline{x-y=8} \\ 2x=22 \\ x=11 \\ 11+y=14 \\ y=3 \end{array}$$

Ж: (11;3)

$$\begin{array}{l} 2) \mid x-y=7 \\ \mid \underline{x+y=23} \\ 2x=30 \\ x=15 \\ 5-y=7 \\ y=8 \end{array}$$

2қатар

$$\begin{array}{l} 3) \mid x+y=32 \\ \mid \underline{x-y=14} \\ 2x=46 \\ x=23 \\ 23+y=32 \\ y=9 \end{array}$$

Ж: (23;9)

$$\begin{array}{l} 4) \mid x-y=9 \\ \mid \underline{x+y=29} \\ 2x=38 \\ x=19 \\ 9-y=9 \\ y=10 \end{array}$$

Ж: (19;10)

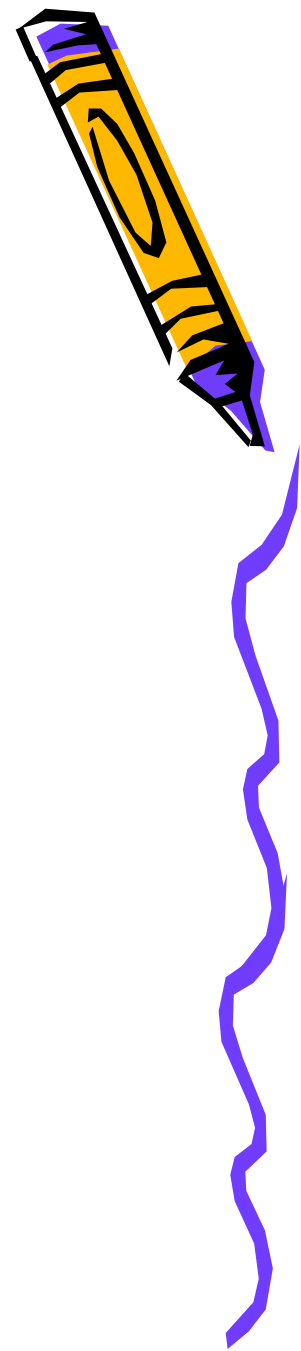
3қатар

$$\begin{array}{l} 5) \mid 2x+y=11 \\ \mid \underline{3x-y=4} \\ 5x=15 \\ x=3 \\ 2 \cdot 3+y=11 \\ y=5 \end{array}$$

Ж: (3;5)

$$\begin{array}{l} 6) \mid 3x-y=5 \\ \mid \underline{4x+y=9} \\ 7x=14 \\ x=2 \\ 3 \cdot 2-y=5 \\ y=1 \end{array}$$

Ж: (2;1)

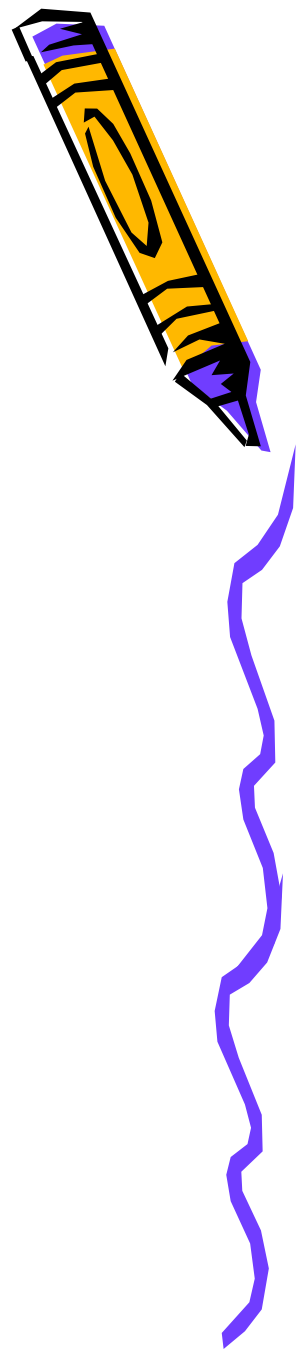

Оқулықпен жұмыс

№ 1267

Видео сұрақ

|Балапандар- x |

35

94

| Балапан аяқ $-2x$ |

|Көжектер- y |

|Көжек аяқ $-4y$ |

$$\begin{array}{l|l} x+y=35 & \cdot (-2) \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{l|l} 2x+4y=94 & \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{l|l} -2x-2y=-70 & \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{l|l} 2x+4y=94 & \\ \hline \end{array}$$

$$2y=24$$

$$y=12$$

$$x+12=35$$

$$x=23$$

Жауабы: 23 балапан, 12 көжек

Оқулықпен жұмыс

№ 1278

$$\begin{cases} 19x + 5y - 5 = 0 \\ 11x - 3y + 3 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 5x + 21y - 47 = 0 \\ 3x - 12y + 21 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 6x - 13y + 7 = 0 \\ 5x + 10y - 20 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 3x + 7y - 3 = 0 \\ 7x + 9y - 7 = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} |19x+5y-5=0| \cdot 3 \\ |11x-3y+3=0| \cdot 5 \end{cases} \rightarrow$$

$$\begin{cases} |57x+15y-15=0 \\ |55x-15y+15=0 \\ \hline 112x=0 \\ x=0 \end{cases}$$

$$\begin{aligned} 19 \cdot 0 + 5y - 5 &= 0 \\ 5y - 5 &= 0 \\ 5y &= 5 \\ y &= 1 \end{aligned}$$

Жауабы: (0;1)

$$\begin{cases} |3x+7y-3=0| \cdot 7 \\ |7x+9y-7=0| \cdot (-3) \end{cases} \rightarrow$$

$$\begin{cases} |21x+49y-21=0 \\ |-21x-24y+21=0 \\ \hline 22y=0 \\ y=0 \end{cases}$$

$$\begin{aligned} 3x + 7 \cdot 0 - 3 &= 0 \\ 3x - 3 &= 0 \\ 3x &= 3 \\ x &= 1 \end{aligned}$$

Жауабы: (1;0)

$$\begin{cases} |5x+21y-47=a| \cdot 3 \\ |3x-12y+21=0| \cdot (-5) \end{cases} \rightarrow$$

$$\begin{cases} |15x+63y-141=0 \\ |-15x+60y-105=0 \\ \hline 123y-246=0 \\ 123y=246 \\ y=246:123 \\ y=2 \end{cases}$$

$$\begin{aligned} 3x - 12 \cdot 2 + 21 &= 0 \\ 3x - 24 + 21 &= 0 \\ 3x - 3 &= 0 \\ x &= 3:3 \\ x &= 1 \end{aligned}$$

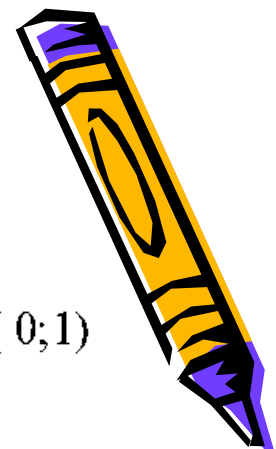
Жауабы: (1;2)

$$\begin{cases} |6x-13y+1=0| \cdot 5 \\ |5x+10y-20=0| \cdot (-6) \end{cases} \rightarrow$$

$$\begin{cases} |30x-65y+5=0 \\ |-30x-60y+120=0 \\ \hline -125y=125 \\ y=125:(-125) \\ y=-1 \end{cases}$$

$$\begin{aligned} 6x - 13 \cdot 1 + 1 &= 0 \\ 6x - 12 &= 0 \\ 6x &= 12 \\ x &= 12:6 \\ x &= 2 \end{aligned}$$

Жауабы: (2;-1)

Үйге тапсырма

№ 1265 (7,8)

№ 1266

№ 1267 (4)

Сау болыңыздар!

